

BRAUN ANNA
Zalaegerszeg

A házi olvasmányok feldolgozásának segítése

Az alábbi feladatlapok az általános iskola felső tagozatán a házi olvasmányok egyéni feldolgozásához adnak segítséget. A feladatsorok bővíthetők, szűkíthetők a gyerekek képességeinek, igényeinek függvényében. A feladatok némelyikének alapját a tankönyvi feladatok képezik más rendszerbe foglalva. Az 5. osztályos házi olvasmány feldolgozásához nem készült feladatsor, ugyanis igen jól használható a tankönyv ide vonatkozó része. Tulajdonképpen az ott kitapintható koncepció továbbvitelét képezik az itt közreadottak.

A tanulók sokszorosítva kapják kézhez a lapot, az adott mű elolvasásának háttérdeje előtt hat héttel. A feladatok értelmezése tanári irányítással, közösen történik. Ezután ki-ki a saját munkatempójának megfelelően készíti a feladatokra a választ egy erre a célra rendszeresített füzetbe. (Megjegyzés: Ebbe a füzetbe írják az 5. osztálytól olvasott művek felsorolását is egészen 8. osztályig; az olvasmányok nyomon követése fontos információ a magyartanárnak és az osztályfőnöknek.) A xxx választja el a mindenki számára ajánlott feladatokat a szabadon választhatóktól.

A feladatsor összeállításakor az a cél vezérelt, hogy

- a feladatok motiváló hatása élményszerűvé tegye a gyerekek számára az olvasást;
- négy éven át rendszert képezzen az olvasmányok feldolgozása;
- a tanulók kapjanak vezérfonalat a művek befogadásához és lehetőséget véleményük kifejtéséhez;
- legyen módjuk és idejük megtapasztalni, kipróbálni az elmélyült munkához vezető eljárásokat;
- a szülők is bepillantassanak, netán segíthessenek is gyermekük tevékenységébe.

A tapasztalataim kedvezőek. A tanulók szívesen végzik azt a munkát, amire elegendő idő áll rendelkezésükre, gondosan dolgoznak, ügyelnek a stiláris és a helyesírási pontosságra. Szívesen rajzolnak, különösen kedvelik a könyvtári búvárkodást igénylő feladatokat. A rendszeres otthoni szövegalkotás következtében szóbeli megnyilatkozásaik egyre oldottabbá válnak, az irodalomelméleti ismeretek érintett köre is szilárdul.

FELADATOK GÁRDONYI GÉZA: AZ EGRI CSILLAGOK CÍMŰ MŰVÉNEK ELEMZÉSÉHEZ 6. OSZTÁLY

1. Mutasd be röviden a történelmi kort és a történet helyszíneit!
2. Sorold fel a regény szereplőit egy általad választott csoportosításban!
Válassz ki közülük valakit, és mutakozz be a nevében, úgy, hogy fel lehessen ismerni, kit képviselsz!
3. Gyűjts és idézz a regényből:
— leíró részletet,

- szólásokat, közmondásokat,
 - találó hasonlatot, szép megszemélyesítést,
 - a történet korára utaló kifejezéseket!
4. Jelöld meg a regénynek azt a részletét, amelyik számodra a legszebb, legizgalmasabb vagy legmeghatóbb volt! Indokold a választásodat! Készíthetsz rajzot is a részletről!
 5. Mi a véleményed: hasonlít-e Bornemissza Gergely sorsa a népmesék hőseiéhez? Ha igen, miben? Ha nem, miért nem?
 6. Mít tudtál meg a regényből:
 - a törökök mindennapi életéről,
 - szokásaikról,
 - hiedelmeikről?

xxx

xxx

xxx

7. Lexikon segítségével készíts tömör vázlatot Gárdonyi Géza életéről!
8. Vizsgáld meg, hogy a regény cselekménye hogyan követi az elbeszélő (epikai) művek szerkezetéről tanultakat (előkészítés, bonyodalom, kibontakozás, tetőpont, megoldás)! Készítsd el tömör megfogalmazásban a szerkezeti vázlatot!
9. Több epizód található a regényben. Keress ilyen részeket, és magyarázd meg a szerepüket!
10. A török uralom hatását még ma is őrzik szólások, közmondások, népdalok. Gyűjts ezek közül néhányat! Az alábbi könyvek segítenek:
 - Békés István: Napjaink szállóigéi,
 - O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások.
11. Készíts térképet a XVI. századi Magyarországról! Rajzold be a végvárat; ha tudod, jelezd a várkapitányok nevét is!

SZEMPONTOK DEFOE: ROBINSON CÍMŰ REGÉNYÉNEK FELDOLGOZÁSÁHOZ

6. OSZTÁLY

1. Mikor élt, és milyen nemzetiségű volt az író, melyek a legfontosabb életrajzi adatai? Jelezd a forrást, ahonnan az adatokat megtudtad!
2. Mikor írta Defoe a Robinsont, és mikor jelent meg először magyarul, ki volt a fordító? Melyek a regény keletkezésének körülményei, van-e a történetnek valóságos alapja?
3. Hol játszódik az esemény? Használj idézeteket a helyszín bemutatásában, utalj a történet körülbelüli idejére is!
4. Mutasd be a szereplőket! Részletesen térj ki Robinson tulajdonságainak ismertetésére!
5. Mi a Robinson c. regény témája és tanulsága? (Próbáld tömören, de szemléletesen válaszolni!)
6. Minden tekintetben érvényesek-e a regény műfaji sajátosságairól tanult megállapítások erre a műre? Ha eltéréseket tapasztaltál, sorold fel ezeket; ha nem, akkor is indokold a véleményedet!
7. Szeretnél-e hasonlítani valamiben Robinsonhoz? Ha igen, miben? Ha nem, miért nem?
8. Mit gondolsz, Robinson „tanácsai” között található-e olyan, amely a mi mostani életünkben is érvényes lehet? Fejtsd ki a véleményedet!

FELADATOK JÓKAI MÓR: AZ ARANY EMBER CÍMŰ REGÉNYÉNEK

ELEMZÉSÉHEZ

7. OSZTÁLY

1. Mit gondolsz a regény címéről? Hányféle értelmezését tudod adni (a cselekmény ismeretében) ennek a címnek? Ha más Jókai-művet is olvastál, találsz-e hasonlóságot a címadások között?
2. Milyen közmondások, szállóigék említik az arany szót?
3. Mutasd be idézetek közbeiktatásával a történelmi kort és a színhelyeket!
4. Mutasd be a szereplőket, rajzold meg az egymáshoz való viszonyukat!
5. Állapítsd meg, milyen okok vezettek a következő szereplők összeütközéséhez:

a szultán	—	Ali Csorbadzsi
Csorbadzsi	—	Krisztyán
Brazovics	—	Teréza férje
Timár	—	Timea
Kacsuka	—	Athalie

Ezekben az összeütközésekben található-e valamilyen közös ok?

